

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Başbakan Binali Yıldırım** tarafından Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Müslim DOĞAN
İzmir Milletvekili

Sinop İnceburun'da kurulması planlanan 4480 MW nükleer güç santrali projesi, Türkiye ile Japonya arasında imzalanan hükümetler arası anlaşmayla hayata geçirilmeye çalışılıyor. Her biri 1120 MW gücünde 4 adet ATMEA1 reaktöründen oluşacak olan bu projede santralin inşa, işletim ve sökümünü, aralarında ENGIE'nin de bulunduğu Japon Konsorsiyum ve EÜAŞ tarafından kurulacak proje şirketi gerçekleştirecektir. Yap-Sahip ol – İşlet" (BOO) modeli projenin fizibilite çalışmaları devam ettiğini basından takip etmekteyiz.

Nükleer santrallerin kurulumu uzun süren ve yüksek maliyetli olan tesislerdir. Ömrünü tamamlayan tesislerin sökülmesi işlemi de uzun süreli ve oldukça risklidir. Ayrıca dünyada şu ana kadar radyoaktif atıkların güvenle saklanabilmesine yönelik bir formül bulunabilmiş değildir. Doğa olaylarının (Deprem, sel, heyelan vb.) çokça yaşandığı Türkiye'de nükleer santraller sürekli kaza tehlikesi riski ile karşı karşıyadır.

Nükleer Santraller meydana gelebilecek olası kazalar tüm dünyada etkilerini uzun yıllar sürdürecektir çevresel felaketlere yol açmaktadır. Aynı zamanda böyle projeler toplumsal yarardan çok toplumsal risk oluşturmakta ve yaşam alanlarını tehlikeye atmaktadır.

Rüzgâr ve yağmur gibi doğal etkenlerle Nükleer Santrallerden çıkan radyoaktif atıklar, denizlere, göllere ve toprağa karışmaktadır. Nükleer Santrallerin insan sağlığı üzerindeki öldürücü etkileri de oldukça fazladır ve uzun yıllar sürmektedir. Nükleer reaktörlerin çalışması sırasında atık olarak ortaya çıkan Plütonyum üst düzeyde zehirli ve kanser yapıcıdır. Doğada bulunma ömrü 250 yıldır. Bir diğer radyoaktif madde olan Stronsiyum

22

yağmur ile birlikte bitkilere, oradan hayvanlara ve insanlara geçmektedir. Kan kanseri olarak bilinen lösemi hastalığına neden olan bu maddenin doğada bulunma ömrü 280 yıldır. Aynı zamanda Sezyum ve İyod ile genetik bozukluklar meydana gelmektedir. Nükleer santraller özellikle ömürlerini tamamladıkları zaman sökülme işlemleri maliyetli ve risklidir. Dünya hala radyoaktif atıkları güven içinde saklanabileceği bir yöntem bulamamıştır. Özellikle deprem riski taşıyan alanlarda nükleer kaza olasılığı oldukça fazladır. Yapılması öngörülen Sinop Nükleer Güç Santrali de hâlihazırda 1., 2., 3., 4. derece deprem bölgesinde bulunan fay hattı üzerinde bulunması kaygılarımızı daha da arttırmaktadır.

Dünyada bu teknoloji ile enerji elde eden ülkeler olan "Japonya, nükleer santrallerinin büyük bir kısmını kapattı. Almanya hükümeti, 7 santrali kapattı. 2022 yılı sonuna dek nükleer erkeden tümüyle vazgeçilmesi konusunda karar alındı. İtalya'da nükleer santral kurulması konusu halk oylamasına tasındı ve halkın yüzde 95'e yakını nükleere hayır dedi. İsviçre, 3 yeni nükleer reaktör planını iptal etti ve 2034 yılına dek nükleer santrallerini kapatacağını açıkladı. Kuveyt Başbakan Yardımcısı Dr. Mohammad Al-Sabah, elektrik üretmek amacıyla nükleer güce ve nükleer teknolojiye sahip olma isteklerinden vazgeçtiklerini açıkladı"

Bu bağlamda;

1. Nükleer endüstrinin çekincelerinin ayırdına varmış olan ülkeler bu teknolojiden vazgeçerken, Sinop'a nükleer santral kurma konusundaki ısrarınızın gerekçeleri nelerdir?
2. 1992 Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Üzerine Rio Zirvesi Sonuç Deklarasyonu'na göre "İnsanlar, doğa ile uyum içinde sağlıklı ve verimli bir hayata layıktır. Çevre konuları en iyi şekilde, ancak ilgili bütün vatandaşların katılımı ile yönetilir" denmesine rağmen hükümetiniz ilgili durum için Sinop halkından görüş almış mıdır? Görüşler alınırken hangi yöntem ve teknikler uygulanmıştır? Sinop halkın görüşü için neden referanduma gidilmemiştir?
3. Sunulan ÇED Proje dosyasında belirtildiği gibi "Projenin çevresel etki değerlendirmesi, ÇED Raporu'nun hazırlandığı sırada yürürlükte olan ulusal mevzuat ve uluslararası kılavuzlar göz önünde bulundurularak yapılacaktır. Bunun akabinde, proje çalışmaları sebebiyle karşılaşılabilecek muhtemel olumsuz etkilerin en aza indirilmesi için alınacak önlemler, izleme ve yönetim planları ile olumlu etkilerin geliştirilmesi için öneriler de ÇED Raporu içerisinde tanımlanacaktır" denmesine rağmen ortada bir ÇED raporunun olmamasını hangi saiklerle açıklayacaksınız? Ortada

ÇED raporu olmadan konuyla ilgili çevre örgütleri ve muhalif kesimler Nükleer Santrallere ilişkin itirazlarını nasıl dile getireceklerdir? Söz konusu santralle ilgili ÇED raporunu ne zaman hazırlamayı düşünüyorsunuz?

4. ÇED Başvuru Dosyası'nda "Nükleer güvenliğin en yüksek seviyede olması için; Fukushima Daichi Nükleer Güç Santrali'nde yaşanan gelişmeler ile en son teknoloji ve yöntemler, Türkiye'de nükleer enerji üretiminde göz önünde bulundurulmuştur" denmesine rağmen gerçekten Fukushima ve diğer nükleer felaketlerden ders çıkartıldığını düşünüyor musunuz? Konuyla ilgili çıkartılan dersleri kamuoyuyla paylaşmayı düşünüyor musunuz?
5. "En ileri güvenlik önlemleri ve simülasyonları olsa da, Çernobil ve Fukushima'da hâlâ devam eden felaket kazalar açıkça göstermiştir ki tabiatı gereği güvenli nükleer güç santrali diye bir şey yoktur." tespitine rağmen nükleer santral kurmanın çevresel ve ekonomik zararlarına rağmen anlaşmaların imzalanmasının siyasal nedenleri nelerdir? Dünya nükleer lobisinin yeni oyun sahası Türkiye midir?
6. Proje dosyasından anlaşıldığı kadarıyla sıvı radyoaktif atıklar geçirilecek işlemlerden sonra Karadeniz'e deşarj edilecektir. Deşarj edilecek işlemde geçirilmiş sıvı radyoaktif atıkların Karadeniz'e vereceği zararlar ilgili bilimsel bir çalışmanız var mıdır?
7. Proje dosyasında Katı Radyoaktif Atıkların geçici depolanmasından bahsedilmesine rağmen, sürekli depolamadan hiç söz edilmemesinin nedeni nedir?
8. Nükleer santral atıklarının bertaraf edilmesi konusunda yaptığınız/yapacağınız çalışmalar nelerdir? Ne gibi önlemler aldınız? Konuyla ilgili çözüm öneriniz nedir?
9. Nükleer yakıtın kendisinin yaratacağı risklerin yanı sıra, deniz yoluyla gelecek olması, boğazların kullanılmasından, Samsun Limanı'ndan proje sahasına karayoluyla taşınmasından doğacak risklere ilişkin bir çalışmanız ve hazırlığınız var mıdır?
10. Proje sahası, çeşitli türde korunması gereken hassas alanlar ile kaplıdır. Nükleer güç santrali kurulması halinde bu alanlar artık korumadan çıkarılacak mıdır? Yıllar sonra ortada korunacak bir alan kalacak mıdır?
11. Nükleer santralin olduğu yerde tabiat parkı, tabiatı koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, sulak alan, anıt ağaç, flora ve faunanın zarar görmemesi için ne gibi önlemler aldınız?
12. 2016 nüfus sayımı sonuçlarına göre Sinop İli'nin toplam nüfusu 205.478 kişidir. Bu nüfusun %58,04'ü kentlerde, %41,96'sı ise kırsal kesimde yaşamaktadır. Proje alanından itibaren 30 km yarıçaplı alan, yüz ölçümü bakımından Sinop Merkez İlçesi'nin neredeyse tamamını (%74,1), Erfelek İlçesi'nin büyük bir kısmını (%73,2),

Ayancık İlçesi'nin bir bölümünü (%5,8) ve Gerze İlçesi'nin küçük bir kısmını (%2,4) kapsamaktadır. Nüfus bakımından ise Sinop Merkez İlçesi'nin % 97,3'ü, Erfelek İlçesi'nin %93,2'si, Ayancık İlçesi'nin %4,9'u ve Gerze İlçesi'nin %4,2'si ve Sinop İli toplam nüfusunun %35,3'ü bu 30 km yarıçaplı alan içerisinde kalmaktadır.

Sürekli salınacak gaz atıklar ile diğer atıklar sonucunda ve reaktör kazası riski karşısında Sinop halkının can güvenliğiyle ilgili yaptığınız çalışmalar nelerdir?

13. Sinop'un en önemli geçim kaynağı olan balıkçılık ve turizmin nükleer santral ile uğrayacağı çok büyük zararın risk analizleri yapılmış mıdır? Fukushima felaketi gibi bir felaketin Sinop'ta yaşanmayacağının güvencesi nedir?
14. Sunulan Nükleer Güç Santralı projesinin çevresel açıdan önemli bir zarar yaratma riski taşımayacağının bilimsel olarak kanıtları nelerdir?
15. Çevre Hukuku'na özgün rengini veren en temel ilkelerden biri İhtiyat İlkesi'dir. İhtiyat ilkesi gereğince de bu projeden vazgeçmeyi düşünüyor musunuz?